

۲۰۱۶/۰۳/۰۵

محمد داؤد مومند

حافظ نور محمد بد آدم است، حافظ نور محمد خوب آدم است

یکی از دوستان بزرگوار پدرما، مرحوم میرزا محمد نوروز خان رئیس شورای اسبق افغانستان بود. مرحوم نوروز خان در دوره اعلحضرت محمد نادر خان سقو شکن، مصاحب خاص و سر منشی حضور بود که صرف روی اهلیت و لیاقت خدادادش به این مقام رسیده بود. نوروز خان یکی از شخصیت های پر وزن، متین، مردم دار، با تدبیر، کار آزموده، لایق، با حوصله، متواضع و در عین حال فقیر مشرب تاریخ معاصر کشور است.

نوروز خان ابتدا در ده افغانان کهنه، کنار حوض مرغابی زندگانی داشت. کوچه ده افغانان از حصه پل باغ عمومی شروع و به چهار راهی ملک اصغر ختم میگردد، در کنار این کوچه باریک، دکاکین و خانه های گلی قرار داشت که یکی با دیگر پیوست بودند درین کوچه مردم بچه ملایی (شیربخ) و شیربخ قالبی، سودا و اتررنکه که بوتل آن توسط یک آله مخصوص ساخت و وطن باز میشد و یک صدای مخصوص و جالب از آن بیرون میامد، توت پر کبک و غیره را به مشتریان میفروخت.

حوض مرغابی در قسمت تقریباً وسطی کوچه ده افغانان قرار داشت که در آن دایم مرغابی ها شنا میکردند، حوض مرغابی به مفهوم واقعی آن یک حوض شنا، نبود بلکه یک دند آب بود که تنها مرغابی ها در آن زندگانی داشتند. علاوه از نوروز خان، عبدالرب خان اندری، رئیس تمیز وقت نیز در همان منطقه ده افغانان زندگانی داشت. کوچه ده افغانان بعداً به یک جاده بزرگی مبدل گشت که هتل سپین زر، تعمیر وزارت معارف، پارک هتل، پلازا هتل، دوکان های تکه فروشی که عمدتاً مربوط تجار سبک و اهل هنود بود و دوکان های لوکس مانند ایشان نیشنل و غیره، در همین سرک قرار داشت.

منزل مرحوم نوروز خان تحت نقشه جدید قرارگرفت و تخریب شد ولی منزل زلمی خان نایب سالار که معتبر ترین و بزرگترین خانه در آن منطقه بود از خطر تخریب نجات یافت و به خاطر دارم هفته یک بار به روزهای پنج شنبه عده غیر مردم به خانه زلمی خان میامدند و بودند جنگی میکردند که هیاهوی مردم در تمام آن منطقه شنیده میشد. مرحوم نوروز خان بعد از تخریب خانه خود به منطقه گذرگاه نقل مکان نمود. محل اقامت نوروز خان در گذرگاه یک قلعه گلی قدیمی بود که دروازه دخولی و خروجی آن مشرف به یک باغ توت و در ختان متمر بوده که دارای مساحت متوسط تخمین میگردد. چند عدد دراز چوکی چوبی در آن تعبیه شده بود و در موسمی که هوا گوارا میبود از آن به حیث محل ملاقات و مهمان خانه استفاده میشد.

من و برادر مرحوم با احترام به پاس دوستی پدری وقتاً فوقتاً بمنظور اکتساب فیض از مجالست و مصاحبت آن شخصیت بزرگوار به خدمت شان میشتافتیم، زمانیکه جناب شان به مجردیکه از داخل خانه بیرون میشدند، صدا میکردند خان صاحب سلام و علیک، در حالیکه ما خیلی جوان بودیم و این یک امر کاملاً غیر معمول بود که یک شخصیت با آن سن و سال و بزرگی و عظمت برادرم را به عوض فاروق جان، خان صاحب خطاب کند برادر مرحوم من از سن بسیار جوانی یک شامه سیاسی داشت و در مسایل سیاسی بسیار آزادانه و بی باک ابراز نظر مینمود چنانکه بعضی دوستان برایش میگفت که کله تو بوی قورمه میدهد. در یکی از روز ها برادرم از جناب محمد نوروز خان تقاضا نمود که مقایسه ای میان اعلحضرت محمد نادر شاه و اعلحضرت محمد ظاهر شاه، باشاهان ایران محمد رضا پدر و محمد رضا پسر بعمل آورد، جناب محمد نوروز خان فرمود که رضا شاه کلان درایت و لیاقت و کاردانی اعلحضرت محمد نادر شاه را ندشت و برعکس رضا شاه، نظر به محمد ظاهر خان شخص عالمتر و فاضل تر بود. در یکی از روز ها جناب محمد نوروز خان ضمن ابراز خاطرات شان فرمودند: «زمانیکه من سرمنشی اعلحضرت محمد نادر خان بودم اعلحضرت روزی بمن گفت که حافظ نور محمد (حافظ نور محمد کهگدای) بد آدم است. من به جواب اعلحضرت گفتم حافظ نور محمد خوب آدم است. نوروز خان فرمودند که اعلحضرت محمد نادر خان بار دوم گفتند که حافظ نور محمد بد آدم است ولی من بار دوم گپ خود را تکرار نمودم که حافظ نور محمد خوب آدم است. این بار محمد نادر خان فرمود که: «یک مخبر پدر لعنت ده رپیبه گی میگوید که حافظ نور محمد بد آدم است ولی در مقابل سر منشی دربار من و صندوقچه اسرار من جناب میرزا محمد نوروز خان میگوید که حافظ نور محمد خوب آدم است، فلهدا من هم میگویم که حافظ نور محمد خوب آدم است.»

واقعاً مرحوم نوروز خان چه شخصیت بزرگواری بود که در برابر یک پادشاه بسیار با صلابت تاریخ کشور مانند نادر خان از حق و حقیقت دفاع نمود و حیات حافظ نور محمد کهگدای را با قبول خطر، نجات داد . روح و روانش شاد و خلد برین نصیبش باد.

ختم.

د پانوی شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ